

Ђорђевић

Аутор: Снежана Жана

Наставна јединица	Природа и друштво: Оријентација у времену: Календар Српски језик: Писање датума Музичка култура: Дани у недељи Ликовна култура: Плакат
Тип часа	Природа и друштво: обрада Српски језик: обрада Музичка култура: обрада Ликовна култура: обрада
Циљеви и задаци часа	Природа и друштво: - усвајање појмова: календар, дан, месец, година и њихових делова - самостално коришћење календара Српски језик: - правилно писање датума Музичка култура: - певање песме по слуху Ликовна култура: - самостална израда плаката
Облици рада	фронтални, индивидуални, рад у пару, групни
Наставна средства	презентација, припремљени задаци, снимак песме, календари, блок, дрвене боје, фломастери
Наставне методе и технике	дијалошка, илустративно – демонстративна, писаних радова

ТОК ЧАСА

Фронтално: - дијалог:

- 1. КОРАК** Најава активности планираних за тематски дан:
- Сазнаћемо: Како и када је настао први календар? Шта чини календар?
- Научићемо да певамо песму „Дани у недељи“.
- Научићемо како се правилно пишу датуми.

- Сазнаћемо шта је то плакат, чему служи и како и можемо да га направимо.

- О свему што будемо учили, чућете и неке занимљивости, савете...

2. КОРАК Да обновимо... Учили смо како можемо да се оријентишемо у природи.

Шта значи реч „оријентација“? Како се оријентишемо у природи? Који су природни оријентире? Објасни како се оријентишемо помоћу: Сунца, маховине, година... Шта је компас?

3. КОРАК Данас ћемо научити како се оријентишемо у времену. За сналажење у времену користимо: календар и часовник. Овај дан ћемо посветити календару.

Фронтално – дијалог – презентација:

4. КОРАК Презентација: Како су и када људи почели да мере време? Сазнајемо преко првих пет слајдова.

Некада...

Док су се бавили ловом, људи су знали само за дане: Једно **појављивање Сунца** - један дан.

Временом, прво су учили да се **изглед Месеца** мења у истим интервалима, од танког срца до пуног круга, а касније, када су почели да се баве и земљорадњом, приметили су **промене на биљкама**: под одређеним временским условима су успевале, под другим - не.

Претпоставља се да су људи забави штап у земљу, посматрали и учили да се дужина сенке у току дана мења.

Бројећи дане и пратећи њихову дужину, закључили су да постоје четири „посебна“ дана: два, када дан и ноћ трају једнако, један, када је дан најдужи и један, када је ноћ најдужа и да је време између њих повезано у целине.

На крају, људи су схватили да између два најдужа дана Месец прође дванаест пута кроз све своје фазе. Тако је настао први календар.

Добро је назив **лунарни календар**.

Луна = Месец

Стари Египћани су време мерили према најјајнијој звезди Сиријус.

Прво су приметили да се река Нил излива сваки пут када је Сиријус видљив на небу. Бројањем су утврдили да се Сиријус појављује на сваких 365 дана, али и то да га сваке четврте године виде након 366 дана. Ту, четврту годину, назвали су **преступна**.

Први календар је настао око 700. године пре нове ере, а прва преступна година је уписана тек 238. год. пре нове ере.

Савремено рачунање времена се врши на исти начин и зове се **соларни календар**.

Календар старих Египћана
уписан у земљу

Сви стари народи су, посматрајући различите појаве у природи, направили своје календаре.

Сматра се да се кроз историју човечанства користило око 1 500 различитих календара.

Данас се користи око 40 календара широм света.

Званични календар у свету је **Грегоријански календар**.

Римски владар Гај Јулије Цезар је 45. год. пре нове ере уредио календар који и данас користимо.

Гај Јулије Цезар

5. КОРАК Шта чини један дан: слајд 7.

Основна календарска временска јединица је **дан**.

дан = обданица + ноћ

↓

траје од изласка
до заласка Сунца

Ученици записују у свескама.

6. КОРАК Шта је седмица? Који су дани у седмици? слајд 8.

Седмица је временска целина од седам дана, који имају своја имена:

1. понедељак
2. уторак
3. среда
4. четвртак
5. петак
6. субота
7. недеља

Запевајмо!

Дани у недељи

Игра коло наоколо
Понедељак момак јак
 коловођа лак.
 До њега је **Уторак**.
 У средини реда
 ситно везе **Среда**.
Четвртак се клати.
 Њега **Петак** прати,
 а **Субота** сама
 преплиће ногама.
 На крају у венцу
Недеља на кецу.
 Од кад су се састали
 нису с колом престали.

Ученици записују дане у седмици.

Фронтално – индивидуално - рад у пару – групно - презентација – снимак песме

7. КОРАК О данима у седмици написано је неколико песама. Ми ћемо научити песму „Дани у недељи“, коју је написао и пева Миња Субота.

Текст песме је на слајду 8.

Припремити снимак песме са јутјуба.

Ученици певају по слуху индивидуално, групно, у пару – по жељи.

фронтално - презентација

8. КОРАК Четири седмице чине један месец. Месеци не трају исти број дана.

Месеци су одувек имали различит број дана: 28, 30 или 31.

28 дана има **ФЕБРУАР**. **Када је година престапна, има 29 дана.**

30 дана имају: **АПРИЛ, ЈУН, СЕПТЕМБАР и НОВЕМБАР.**

31 дан имају: **ЈАНУАР, МАРТ, МАЈ, ЈУЛ, АВГУСТ, ОКТОБАР и ДЕЦЕМБАР.**

Укупно има 12 месеци и они су у календару поређани одређеним редом:

1. јануар
2. фебруар
3. март
4. април
5. мај
6. јун
7. јул
8. август
9. септембар
10. октобар
11. новембар
12. децембар

МАЛА ПОМОЋ:

☀️ Запамти скраћеницу: **АП-ЈУН-СЕ-НО** и знаћеш месеце са по 30 дана.

☀️ Шаке ти могу помоћи да знаш који месеци имају, а који немају 31 дан.

Аутор слике: Горана Косовић

слајдови 9 и 10.

Ученици записују у свескама.

9. КОРАК Шта чини годину? Где су њен почетак и крај? Слајд 11.

Календарска година почиње 1. јануара, а завршава се 31. децембра.

Годину чини: **12 месеци**
52 седмице
365 дана, а када је престапна траје 366 дана.

Како знамо да ли је нека година престапна?

Престапна је она година чије су задње две цифре број дељив са 4.

2016 јесте престапна.

2016

Ученици записују податке у свескама.

10. КОРАК Како правилно пишемо датуме? Слајд 12.

Који је данас дан?
Приликом писања датума водимо рачуна о следећем редоследу:

3. месец
4. година
1. дан у седмици
2. редни број дана у месецу

Написаћемо на један од ових начина:
уторак, 23. 2. 2016.
уторак, 23. II 2016.
уторак, 23. фебруара 2016.

Најчешће користимо први начин.

Рад у пару - фронтално

11. КОРАК Израда задатака са слајда 13.

Вежбање:

1. У календару пронађи датуме рођења свих чланова своје породице.
2. Ако је данас четвртак, 28. 5, одреди:
  - а) Који ће дан бити за две седмице?
  - б) Који је дан био пре три седмице?
3. Питај друга из клупе када слави рођендан. Ко ће пре бити слављеник? Заједно израчунајте колико дана ће проћи од једног до другог рођендана.

Одговоре запиши у свесци.

Повратна информација: Редослед записивања података, знаци интерпункције. Корекција грешака. – фронтално.

12. КОРАК Како сазнајемо који се филм даје у биоскопу, у којим продавницама су попусти, када и где ће бити концерт неког певача...? Подстаћи ученике да наведу различите изворе информација.

Папир на коме се налазе неке корисне информације назива се **плакат или постер**. Може бити различитих величина и користи се у различите сврхе: Најављује неке предстојеће догађаје (концерте, позоришне представе, попусте у продавницама, утакмице... или да одржава пажњу на неким информацијама. Каче се на зид, на пано и на места која су прометна и омогућавају да информације види што већи број људи.

У школи правимо плакате са циљем да увек можемо да се потсетимо нечега што смо учили. Качимо их на зидове тако да свима буду видљиви.

Ево како сам ја направила плакат о календару и свему што га чини.

слајд 14

Научили смо...

КАЛЕНДАР

Ви ћете сада да направите свој плакат за одељенски пано.

Тема је: КАЛЕНДАР.

Плакат треба да садржи кључне речи и податке о ономе што чини календар. Како ћемо радити?

Поделићемо се у 6 група.

У свакој групи ћемо се договорити како ће изгледати плакат, ко ће и шта радити на плакату.

За потребне податке користите свеску и слајд са презентације.

индивидуални, рад у пару, групни

13. КОРАК Израда плаката. Пружање помоћи ученицима.

Док ученици раде, пустити им да слушају песму „Дани у недељи”. Дозволити им да певају и праве слободне покрете док раде.

фронтално

14. КОРАК Одељенска изложба радова. Избор најуспешнијих плаката.

15. КОРАК Шта смо данас научили?

Обнављамо о временским јединицама већим од дана. слајд 14.

Која је основа временска јединица? Шта је веће од дана? Како се зову дани у седмици? Месеци?...

16. КОРАК Дискусија:

Шта вам је данас било лако, а шта тешко?

Да ли би сте желели још нешто да знате о календару, данима, месецима, годинама? Записујемо питања. Дајемо одговоре које знамо.

Упутити ученике да одговоре на остала питања потраже у уџбенику, на

интернету...

17. КОРАК Две занимљивости за крај: Како су имена добили дани и месеци? слајдови 16 и 17.

Како су дани добили имена?

ПОНЕДЕЉАК - је некада био други дан по реду. На словенским језицима значи „после недеље“ (по недељи).

УТОРАК - на старословенском значи „други“.

СРЕДА - означава средину, „сред недеље“.

ЧЕТВРТАК - четврти

ПЕТАК - пети

СУБОТА - некада је била последњи дан у седмици и значи „свети одмор“.

НЕДЕЉА - означава дан када се не ради, не дјела

Како су месеци добили имена?

ЈАНУАР је добио име по Јанусу, римском богу улаза, капија, почетака и крајева.

ФЕБРУАР је добио име по римском обреду прочишћавања Februa, који се одржавао 15. фебруара.

МАРТ је добио име по Марсу, римском богу рата.

АПРИЛ на латинском језику значи „отворити“ јер се у то време отварају пупољци.

МАЈ је добио име по Маји, римској богињи заштитници биљака и раста.

ЈУН је добио име по римској богињи Јунони чији је симбол био паун, а јун је месец широке палете разнобојног цвећа.

ЈУЛ је назван по Гају Јулију Цезару, најомиленијем римском владару и војсковођи, творцу календара кога и ми користимо.

АВГУСТ је назван по Августу Цезару, првом римском цару.

СЕПТЕМБАР на латинском језику значи „седам“. Некада је септембар био седми месец у календару.

Наредни месеци су, такође, названи по месту које су имали у старом календару:

ОКТОБАР на латинском језику значи „осам“.

НОВЕМБАР на латинском језику значи „девет“.

ДЕЦЕМБАР на латинском језику значи „десет“.

КРАЈ